

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

8. Quibus modis votum extingatur, relaxetur per dispensationem,
commutationem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

postea marito mortuo ad Monasterium compellenda non est, quia professio vxoris, repugnante marito acceptari non potuit, ideoque ipso iure irrita fuit, nihilominus a secundis nuptiis arcendam esse, propterea quod votum continentiae, quod illa ex iuris interpretatione virtualiter edidisse censetur, a marito simpliciter rescindi non potuerit, sed solum quatenus in praedictum eius cessit, ut coniugii debitum exigenti reddere teneretur. Contrarium tamen docet Sanchez.

CAP. VIII.

Quibus modis votum extinguatur aut relaxetur per dispensationem commutationem.

Votum extinguitur, si tempus elapsum sit, quod iuouens destinavit causa obligationis restringendae finiendae V. C. si vouisti te ieiunaturum pridie natiuitatis B. Virginis, eoq; die intermisisti culpam vel inculpam postea voto solutus es.

Cessante causa finali ac principali cessat obligatio voti V. C. si vouisti pauperi daturum victum ille autem diues aut minus indigens factus est cessat obligatio voti.

Votum extinguitur ob superuenientem inopinabilem mutationem obiecti, si ex possibili fiat impossibile, vel ex licita materia vel illicita, quia obligatio extinguitur, si in eum casum incidat, a quo incipere non potest. Adde quod votum conceptum de impossibili aut illicito non obligat, etiam si postea possibile, aut licitum fiat. Quod enim initio vitiosum est non potest tractu temporis conalescere. Reg. 29. ff. Porro si inopinabile immutatio accidat, & casus inopinatus. ut

uni

præsumi possit vouentis intentionem ad eiusmodi euentum non se extendisse, sed exceptum fuisse. Si in mentem venisset. *ve.* Vouisti, te omnibus diebus veneris ieiunaturum, nihil cogitans de Christi natiuitate in diem veneris incidente de Ratto, qui eiusmodi benignam interpretationem lex postrema secundum Epiedniam suscipit: Atqui votum est priuata quædam lex, quam sibi ipsi homo ponit. Quare sicut ægritudo *v. c.* sufficit ad excusandum aliquem à præcepto Ecclesiastici ieiunii, ita similitas ab obseruatione ieiunii voto promissi.

NB. Vouens in iuuentute ingressum Religionis & ducens postea uxorem contra votum, ea mortuus in senectute propter difficilem ingressum, solutus est à voto.

NB. Mutatio fit temporalis. *v. c.* Vouisti te adificaturum templum & ad paupertatem red geres, liber es interim à voto, sed si rursus direscas, tenens voto.

4 Dispensatio in votis, vt valida sit causam iustam requirit, quia potestas collata est Ecclesiasticis dispensandi non in destructionem sed ædificationem: irritatio, autem sine iusta causa facta, tamen valida est quia superior votum subditi rescindens proprium ius & potestatem exercet.

5 Causæ iustæ dispensandi in votis oriuntur vel ex imperfectione actus, vel ex materia voti (*v. c.* si uenti spectata corporis constitutione nature fragilitate, &c. periculum maioris ruinæ paritum videatur votum continentia perpetua editum à persona ad carnis lapsum procliu) ex executionis eius difficultate, vel ex necessitate aut utilitate præsertim publica *v. c.* si vnicus hæres Ducatus Religionem

vouit, aut si longam peregrinationem vouisti, cum præstaret te Reipublicæ regendæ interesse.

NB. Prælati dubitans de iusta causa dispensandi, seposito scandalo interdum inclementiorem partem declinare potest.

Episcopus in omnibus votis suorum subditorum 6 dispensat præter quinque summo pontifici specialiter reseruata videlicet votum perpetuæ continentia, Religionis; item peregrinationis Romanæ Hierosolymitanæ & Compostellanæ.

Archiepiscopus dispensare potest in votis suffraganeorum, sed non cum subditis eorundem nisi per viam appellationis aditus fuerit.

Vota quædam reseruatis similia sunt, sed re ipsa 8 non reseruata Papa. Videlicet votum seruandi castitatem ad certum tempus; votum castitatis conjugalis, votum non petendi debitam, votum vxorem non ducendi, votum non fornicandi, sacri ordinis suscipiendi, religionem strictiorem ingrediendi: Ratio horum est quod reseruaciones à communi iure & ordinaria Episcoporum potestate exorbitent strictæ interpretationis esse debeant, ideoque cum votum castitatis siue continentia restringatur, explicari debet de perpetua.

Votum pœnale V. C. si fornicatus fueris, voueo 9 in pœnam, me religionem ingressurum, neq; post culpam admissam reseruatum est, ob quod votum pœnale non fiat, cum directo affectu erga rem promissam, vt alia vota, sed magis cum animi aduersione, vel timore eiusmodi obligationis contrahendæ, vouens reuocetur à crimine; Quare non est purè dictum votum seu promissio alicuius rei in Dei cultum præstandæ.

Ecc. Votum

- 10 **Votum conditionatum si ex morbo conualteret me Religiosum fore, reseruatum non est ante conditionem impletam, postea verò videtur reseruatum: Nam sicut omnes alii contractus & promissiones factæ sub conditione, ea conueniente purificantur & absoluuntur, omnesque effectus obligationis pariunt, perinde ac si sine conditione factæ essent ita etiam voti promissio. Alia ratio est de voto pœnali, quippe tendens solum in rem promissam tanquam pœnam, adeoq; vt malam & afflictiuam, quam mallet euitare, quàm incurrere: In voto autem merè conditionato V.C. Voueo si conualueris me ingressurum in religionem, affectus voti per se tendit in rem promissam, tanquam bonam & salubriter præstandam in Dei honorem.**
- 11 **Votum Castitatis vel Religionis ingrediendæ, si metu inducto eoq; leui extortum fuit sub Episcopi dispensationem cadit, idq; ob imperfectionem consensus; quippe aliquomodo extortum, non est præsumendum, Papam sibi reseruare velle.**
- 12 **Votum alternatiuum, cum altera tantum pars reseruata, reseruatum non est, nisi postea vouens ad partem reseruatam cum voluntate obligationis determinauit. Prius probatur (V.C. Voueo, sine alimina Apost. peregrinaturum, aut quinquaginta aureos daturum) quia tale votum non est determinatè de re seruata, neq; ad illam simpliciter obligat. *Quia in alternatiuis debitoris est electio & sufficit alterum impleri Regi 70. in 6. Posterius probatur ex Reg. 2. in 6. Quod semel placuit, amplius displicere non potest.***
- 13 **Postquam summus Pontifex votum reseruatum in aliud commutauit. Episcopus exigente causa dispensare non prohibetur: Nam hoc ipsum, quod**

ius votum cum vouentis consensu commutatum est, quasi aliud siue nouum votum erudit, quippe non iam obligationem continens, cuius materia reseruata non est.

Reseruatō votorum strictæ interpretationis esse **14** debet, atque in dubio non asseranda, quia reseruatō est odiosa.

Si coniux cum consensu coniugis continentiam **15** perpetuam absolutè vouerit, reseruatū hoc votum censi debet, quia est continentia integræ & perpetuæ, sicut est, si vouerint eum limitatione V. C. nisi proles mascula ante ipsos mortem obeat.

Ob necessitatem & difficultatē ad eundem Pa. **16** tam casus Papalis sit Episcopalis, ob præsumptā rationabiliter mentem Pontificis, nolle eum sibi vota tanto rigore reseruare: sed potius contentum esse, ut in necessitate eius potestas deuoluatur ad Episcopum.

Episcopus ob causam necessitatis dispensare po- **17** test, tamen si legatus pontificius in prouincia sit: Ratio; quia legatus à latere ordinario iure non habet maiorem potestatem dispensandi, quàm Episcopus: si tamen ad hoc specialiter priuilegiatus à Papa, multorum sententia est, Episcopum dispensare non posse. Ratio est, quia Episcopus in his casibus dispensare vel absoluerē duntaxat potest ob rationem necessitatis, quæ ratio cessat, si adiri aliquis possit, qui specialem commissionem habet, quippe quam Papa, ideo etiā aliquibus concedere solet ut in causa necessitatis ad illos recusari esse possit.

NB. Episcopus in casibus frequenter occurrentibus cuiusmodi peccatum hæresis in partibus septentrionalibus, item votum continentia cum pacto

Ecc 2 inter

inter coniuges editum bona fide & Doctorum quorundam consensu subnixus consuetudine diuturne dispensandi vel absoluedi potestatem sibi comparare potuit.

NB. Priuilegia Mendicantium Regulatum, quod possint dispensare in votis Episcopo referatis, intelligi debent de votis & casibus Episcopibus, qui ordinario iure Episcopis competunt, idque proprie Episcopales sunt, non item de iis, qui per se papales sunt, & tantum per accidens ob ugentem necessitatem & moralem impotentiam ad eundem Papam ad Episcopum tanquam ordinarium post Papam pastorem deuoluuntur.

18 Per Commutationem voti obligatio non tollitur, sed ad aliam materiam transferitur.

19 Vouens propria au horitate votum commutare potest in opus melius (constat enim quanto melius est opus, tanto etiam Deo gratius, quare qui opus promissam in aliud melius commutat, is obligationi suae etiam abundantiùs satisfacit in ingressum Religionis omnia vota possunt commutari, quod continenter omnia vota in se continet, cum homo se Deo in perpetuum se consecrat) votum propria auctoritate non potest votum commutare in aequale sed necessaria est auctoritas Praelati: Ratio, quia non aliud pro alio solui, pro necessario consentiente. Atqui Deus non videtur consentire, ut a spontaneo ipsi promisso cultu recedatur, sed constantè in proposita specie reddatur, nisi causae recessionis urgeat, quam cognoscere ad superiorem pertinet.

NB. Non confessarii omnes possunt commutare vota aequalia, quia votorum commutatio sicut & dispensatio

Dispensatio est actus Ecclesiasticæ iurisdictionis exterioris, alioquin frustra confessariis interdum conferrentur specialia privilegia commutandi vota.

Qui habet privilegium dispensandi in votis, aut²⁰ iuramentis, ea etiam commutare potest: Nam cui licet plus, licet etiam quod minus est: Reg. 53 in 6. Atqui voti commutatio est veluti imperfecta dispensatio siue relaxatio, siquidem per dispensationem votum simpliciter tollitur, per commutationem autem solum secundum quid, quia ab vna in aliam materiam transfertur.

Privilegia commutandi & dispensandi in votis²¹ intelliguntur sine præiudicio tertii: Tunc autem commutatio fieri censetur cum præiudicio tertii, si alicui certæ Ecclesiæ vel personæ pauperi V. C. per acceptationem voti ius acquisitum fuit, ante acceptationem autem cum nondum ius & actio seu peritio competat per commutationem aut dispensationem tolli possunt.

Ut voti commutatio in opus melius fiat nulla²² causa requiritur, quia per se notum est, talem commutationem gratam esse Deo, ynde Prælati auctoritatem in ea non opus est requirere. Ad vero ut voti commutatio in æquale opus aut minus licita & valida sit requiritur causa aliqua, quia Deus non censetur esse contentus, bona fide tamen facta commutatione sine causa, censetur Deus esse contentus.

Commutatio in opus æquale facili de causa ab²³ habente potestatem fieri potest ad peritionem votis, tunc enim ratio adest, ut condescendatur fragmientius, quo maiori cum solario, & animi promptitudine, voti sui debitum in alia materia, ad quam magis affectus est, exsoluat.

Ecc 3 Qui

- 24 Qui habet potestatem (V. C. in Iubilaeo) vota commutandi, tantum debet commutare in opus aequale moraliter rem aestimando non scrupulose, sed bona fide. Ratio, quia nomen commutationis aequalitatem significat: Privilegia extendi autem non debent ultra verborum proprietatem.
- 25 Vota realia fermè conuenientius in onera realia, personalia autem vota in onera personalia commutantur: Ratio, quia in votorum commutatione, quatenus fieri potest, conseruari debet cum materia aequalitas, tum idem finis siue intentio vouentis, haec autem plerunq; melius seruatur, si votum personale in aliud personale commutetur V. C. Votum Concilii gestandi carnis causa domandæ in ieiunium, Et reale in aliud reale V. C. Votum aedificandæ Ecclesiæ, in Eleemosynam, aut alias causas pias. Item votum mixtum in onera tum realia, tum personalia: V. C. Votum peregrinationis in ieiunium vnum vel plura habitacione laboris. In votis commutandi potest interuenire optio vouentis.
- 26 Votum tum pœnale, tum absolutum etiam post eius transgressionem, vel contractam pœnam commutari potest.
- 27 Qui habet privilegium seu delegatam potestatem dispensandi vel commutandi vota fidelium non potest ralem facultatem alteri subdelegare. Qui delegatus nunquam potest subdelegare, si censetur electa industria personæ, vt in proposito accidit.
- 28 Votum quod per commutationem extinctum fuit, nunquam amplius reuiuiscit.
- 29 Qui vouerat peregrinationem idq; votum postea in Religionis profissionem mutauit, si postea religione eiiciatur, non tenetur peregrinatione

instituire. Quia omnia vota simplicia commutantur in votum Religionis, tanquam id quod melius, quippe cum perpetuum Dei seruitium contineat, consequenter priora vota extincta sunt, vt in propria sua materia non obligent, quod autem semel extinctum est iterum non reuiuiscit, eaq; ratio similiter concludit; siue commutatio ab homine, siue à Iure facta sit.

Per vota simplicia in Societate Iesu edita priora, in secula emissa ante professionem suspensa manent non penitus extincta, potest tamen vouens vota simplicia in illa etiam commutare sua vota ante edita: Nam quibus propria autoritate votum qualescunq; commutare potest in id, quod scitur melius esse Deoq; gratius: Atqui vota non tantum solemnina, sed etiam simplicia, per quæ aliquis verus religiosus efficitur, & saltem quatenus ex ipsius parte in perpetuo se Deo in obsequium deuouet, eaque inquam vota meliora sunt: Ergo.

NB. In votis Religionis, quamuis strictioris dispensari potest cum ingredientibus in Societatem Iesu; ita tamen vt iterum eas egredi contingat, redeat obligatio voti.

TRACTATUS V.

De statu Religionis.

CAP. I.

De essentia status Religiosi.

Statu Religionis est fidelium ad Christianam perfectionem tendentium editis votis perpetua paupertatis, castitatis ac obedientia, stabilitate.

Ecc 4 lis in